

PA PERS
D'ARXIU

P. A.

NOTES SOBRE LA GUE

A nivell estrictament local convé assenyalar uns trets característics; en iniciar-se el segle XVII, el més notable és la renúncia feta el 1621 per l'arquebisbe de Tarragona dels seus drets senyorials damunt la vila a canvi de percebre un tribut i l'apaivagament prematur de les lluites tribals entre nyerros i cadells. L'optimisme econòmic de la població queda reflectit en les obres de fortificació del port de Salou que s'inicien el mateix 1621. La campanya del Rosselló no tardaria a repercutir en la vila i Felip IV exigeix el 1638 i el 1639, cinquanta homes cada any per a les campanyes militars.

En arribar les primeres noves de la revolta dels Segadors, del 1640, el síndic reusenc Josep Pedret fa una proclama a la Comuna del Camp, demanant l'adhesió de totes les poblacions del Camp a la causa popular contra Felip IV i la seva política. A impulsos seus es reforça la muralla reusenca i tots els gremis organitzen els seus escamots. L'estat de tensió i de paüra queda reflectit en un document que recorda "sabeu com los castellans son vinguts... robant tot lo que trobaren". Una mostra clara d'aquesta activitat destructiva es veu en l'arrasament de Cambrils, després de la qual i en negar-se el general francès de guarnició a la Selva a defensar la vila, Reus capitula. Com recorda la cançó del Capitel-lo els reusencs fugiren de les seves cases estamordits per l'exemple:

"A la gran vila de Reus,
tota la gent ne fugí",

després la població serà continuament

bandejada i obrirà successivament les portes a tots els exèrcits que ho demanin.

Cal mostrar-se suspicax sobre la real repercussió de la lluita en la localitat, ja que tot just acabada s'inicien grans obres com les de la nova ermita de Misericòrdia el 1652, o les del Santíssim per a les quals el 1657 el primer marquès de Tamarit sol·licita l'oportú permís.

Són dos exemples ben documentats, però segurament no els únics. Sobre aquest període es conserva una rica col·lecció documental, encara que totalment desordenada, la qual cosa impedeix de moment un bon treball de sistematització. Les notes que segueixen en són només una mostra, recollida una mica a l'atzar, encara que bastant significativa.

La majoria dels papers de l'arxiu que fan referència a aquest període són albarans. Així es troben de 1640 un total de 58 rebuts que sumen 677 lliures catalanes amb 4 sous corresponents als jornals, transports i materials gastats per a reforçar la fortalesa de Salou.

Per al coneixement econòmic del moment val la pena de transcriure íntegres els següents albarans referents als sous dels vigilants de les muralles, el portal i el campanar:

"Jo Toni Arexar, Francesc Solanes, Ramon Cardona, Pere Miró, Pere Nogués, Pau Soler. Confés aver rebut y aguer dels senyors clavari francesc Enveja de la vila de Reus quatre lliuras deu sous, diç 4 \$ 10s, les quals son per aver guardat al portal de Robuster tres dias i una nit cada un, lo dia a raó quatre sous y la

RRA DE 1640 A REUS

nit a rao tres sous y tot suma dites quatre lliuras deu sous y per ser la veritat ne fas jo Ramon Boronat ab consentiment de tots la present rebuda vuy als 3 de gener de 1641".

"Jo Pera Martí varguer de la vila de Reus tinch rebut de francesch Enveja clavari de dita vila sinch lliuras quatre sous, dich 5\$ 4s dites me paga per dotza dias em feta guarda al campanar lo fadri de Joan Vessas i jo dos vespras ne feu francesch Farrando lo escola a 4s. caldria i ser la veritat fas fer lo present albara de ma de francesch Torres vuy a 22 de juny 1640".

"Jo Francesch Anguera portaler de la vila de Reus tinch rebut del clavari fr. Enveja sinquanta reals... los quals son per lo salari dels portals i guardar y per ser la veritat vuy als 11 de agost de 1640".

El 31 de maig de 1641 el banquer Pera Mancha confessa haver rebut 150 lliures per a pagar 15 soldats encara que no consigní a quants dies de servei equivalien les 10 lliures. El 8 de juny de 1641 F. Solanes i Miquel Gallau confessen haver rebut 10 lliures per haver guardat 14 dies i nits el portal de Robuster i el 12 de juliol del mateix any Josep Torrell de Reus rep del clavari del comú "dos lliures, deu sous... per 200 claus de tota mena... per fer lo rastrillo del portal de Robuster".

Un altre albarà, de l'1 de juliol de 1641 sota el títol de "memorial dels carrus que són anats al coll de Balaguer" confessa que de la vila sortiren quatre carrus cap al reducte defensiu, un d'ells "a portar las armas dels soldats de la vila" per tot lo qual el propietari rep 7 lliures i 8 sous.

El 10 de setembre Jaume Argulloll "pedrenyaler habitant en la vila de Reus" conieixa rebre "del senyor francesch enveja clavari de la propia vila dos lliuras, quatre sous... per rahó dels adops de huit arcabuzos", el mateix personatge havia rebut el dia 6 "una lliura ço es per tres mosquets y dos arcabuzos me an aviat adobar".

La nota més destacada de l'any és la següent, no tant pel volum econòmic sinó pel que representa: "Jo Pera Mancha blanca de la vila de Reus tinch rebut de francesch Enveja clavari de comuns de dita vila sent lliures dich 100\$ les quals e gastadas per ordra dels señors de jurats i donadas a 6 de maig 1641 al capi Negra per que promate que no saquejaria la vila y per ser la veritat far lo present albara de ma mia propia vuy a 4 de novembre 1641".

La fama de la població de ser poc fidel al moviment popular queda en part confirmada, en el paper reial que diu: "Carlos Andres carachulo... certifico que de los lugares que con más afecto se han mostrado celosos del señorío de su magestad en este campo de Tarragona despues de las alteraciones de Cataluña. Una dellas ha sido la Villa de Reus y de los primeros que rindieron la obediencia a su magestad ...admitiendo gustosos y voluntariosos los alojamientos de soldados no solo con ordenes, pero sin ellas haciendoles todo muy bien... juzgoles merecedores de todas las honras... dada en Tarragona a veynte y seys dias del mes de agosto de mill seyscientos quarenta y dos años".